

RISK FÖR SÄMRE LUFTKVALITET I TÄTA OCH GRÖNA STÄDER

2020-03-04

Av: Redaktionen Hållbar stad

Förtätning av staden ger effektivare användning av infrastruktur, service och minskade transporter. Men förtätningen ökar också risken för att stadsluften försämras när luftgenomströmningen minskar. En ny studie visar att det går att undvika genom strategisk placering av byggnader och växtlighet.

– Tätare och högre bebyggelse kan minska ventilationen i gatumiljön. Det gör att luftföroreningar från till exempel trafik inte ventileras ut utan stannar kvar i gaturummet vilket kan ge höga föroreningshalter, säger Jenny Lindén, forskare och projektledare på IVL Svenska Miljöinstitutet i ett [pressmeddelande](#).

Genom datormodeller har man simulerat olika förtätningsscenarier. Till exempel ökar varierad höjd och placering på husen luftomblandningen så att förorenad marknära luft späds ut och vegetation kan användas som barriär mellan utsläppskälla och platser där människor vistas. Träd med täckande krona över trafikerade platser begränsar däremot ventilationen.

Sammantaget visar studien, som IVL har gjort på uppdrag av Naturvårdsverket, möjligheter att förbättra den urbana luftkvaliteten genom att optimera bebyggelse och växtlighet. Genom att bygga så att luftgenomströmningen är god kan halter av luftföroreningar från trafik i gaturummet minskas med upp till 40 procent av årsmedelvärdet.

Punkthus, där luften kan strömma fritt mellan husen, gav i studien bäst luftkvalitet, medan byggnader som stängde in gaturummen gav en försämring av luftkvaliteten eftersom de förhindrade luftgenomströmningen.

– Resultaten i studien visar tydligt att luftkvalitetsaspekten bör inkluderas i planering av nya områden, speciellt när ett område ska förtätas. Extra fokus bör vara på platser som riskerar att bli trafikutsatta. På dessa platser bör bebyggelse planeras med hänsyn till huvudsakliga vindriktningar, så att luften tillåts strömma genom gaturummen och ventileras ut trafikrelaterade föroreningar, säger Jenny Lindén.

I en parallell studie för Naturvårdsverket har IVL kartlagt hur kommuner och länsstyrelser arbetar med luftkvalitet i stadsutvecklingsprocessen. Studien har resulterat i ett antal förslag på hur arbetet med luftkvalitet kan stärkas ytterligare. Bland annat föreslås en förtydligad vägledning om hur miljö kvalitetsnormer ska tillämpas i plan- och bygglagen, tydliga riktlinjer för hur en luftutredning bör utföras, och ett tydligare fokus på miljö kvalitetsmålen.

– Det finns en stark vilja att skapa bra luftkvalitet i framtidens täta, gröna städer, men på många håll upplever man ett behov av förtydligad vägledning om hur luftkvalitet ska integreras i stadsutvecklingen på bästa sätt, säger Jenny Lindén.

[Del ett: Kartläggning av kommuner och länsstyrelsers arbete, samt vad som skulle gynna arbetet i framtiden](#)

[Del två: Effekten på luftkvaliteten av olika utformning av bebyggelse och vegetation](#)

Foto: Wikimedia Commons, CC-BY 2.5